

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

ШЕПЕЛЕВИЧ
Юлия Викторовна

**Численность и выбор мест для гнездования городской
ласточки (*Delichon urbica*) в г. Минске**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент Сахвон В.В.

Допущен к защите
«__» _____ 2018
Зав. кафедрой зоологии

Доктор биологических наук, профессор
_____ С. В. Буга

Минск, 2018

РЕФЕРАТ

Дипломная работа с. 45, рис.20, табл. 4, 42 литературных источника
ЧИСЛЕННОСТЬ И ВЫБОР МЕСТ ДЛЯ ГНЕЗДОВАНИЯ ГОРОДСКОЙ ЛАСТОЧКИ (*DELICHON URBICA*) В УСЛОВИЯХ Г. МИНСКА

Объект исследования: городская ласточка (*Delichon urbica*) в городе Минске.

Цель: установить особенности пространственного распределения и выбор мест для гнездования городской ласточкой в условиях города Минска.

Методы исследования: маршрутный метод, картирование гнезд на площадках, наблюдение, анализ полученных данных.

Исследования проведены в 2016–2018 гг. на участках с различной степенью урбанизации в условиях города Минска. Количественные учеты птиц проведены на 15 площадках, охватывающих городскую застройку различного типа (индивидуальную, малоэтажную, многоэтажную современную, территории с административными и промышленными зданиями). В ходе проведенных исследований обнаружено и описано около 200 гнезд данного вида. Установлено, что городская ласточка чаще всего формирует колонии численностью от 10 до 20 пар (максимально до 22 гнезд). В тоже время значительно реже данный вид способен гнездиться одиночными парами. Максимальное количество жилых гнезд, и как следствие гнездящихся пар, отмечено среди кварталов с многоэтажной современной застройкой (64 % всех гнезд). Среди малоэтажной застройки (5-этажные здания) располагалось 34 % всех гнезд. На участки с административными и промышленными зданиями приходится всего 2 % гнезд. Среди индивидуальной застройки как гнездовых колоний, так и отдельных гнезд не выявлено. Анализ пространственной структуры городской застройки свидетельствует, что основным фактором, влияющим на выбор гнездовых территорий данным видом, является наличие сравнительно крупных и постоянных водоемов, где городская ласточка добывает себе корм (более 65% всех гнезд располагалось на расстоянии до 200 метров от водоема).

Анализ экспозиции гнезд данного вида показал, что 63,6 % всех гнезд располагалось с восточной стороны зданий и 36,4 % – с западной. В тоже время с северной и южной сторон зданий гнездовых колоний не обнаружено. Высота расположения гнезд варьировала от 3 до 32 метров, большинство же гнезд располагалось на высоте около 18 метров. Фенология прилета городской ласточки связана с ходом весны и температурой воздуха. В условиях Беларуси прилет данного вида приходится на 22–27 апреля, когда температура воздуха прогреется до 15–18 градусов.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца з. 45, рис.20, табл. 4, 42 літаратурных крыніцы
КОЛЬКАСЦЬ І ВЫБАР МЕСЦА ДЛЯ ГНЕЗДАВАННЯ ГАРАДСКОЙ
ЛАСТАУКІ (Delichon URBICA) ВА УМОВАХ Г. МІНСКА

Аб'ект даследавання: гарадская ластаўка (Delichon urbica) у горадзе Мінску.

Мэта: ўсталяваць асаблівасці прасторавага размеркавання і выбар месцаў для гнездавання гарадской ластаўкай ва ўмовах горада Мінска.

Метады даследавання: маршрутны метады, карціравання гнездаў на пляцоўках, назіранне, аналіз атрыманых дадзеных.

Даследаванні праведзены ў 2016–2018 гг. на участках з рознай ступенню урбанізацыі ва ўмовах горада Мінска. Колькасныя ўлікі птушак праведзены на 15 пляцовак, якая ахоплівае гарадская забудова рознага тыпу (індывідуальная, малапавярховая, шматпавярховая сучасная, тэрыторыі з адміністрацыйным і прамысловымі будынкамі). У ходзе праведзеных даследаванняў выяўлена і апісана каля 200 гнездаў дадзенага выгляду. Устаноўлена, што гарадская ластаўка часцей за ўсё фармуе калоніі колькасцю да 22 пар (22 максімальна да гнездаў). У той жа час значна радзей дадзены выгляд здольны гнездавацца адзінкавымі парамі. Максімальную колькасць жылых гнездаў, і як следства гняздуюць пар, адзначана сярод кварталаў з шматпавярховай сучаснай забудовай (64% усіх гнездаў). Сярод малапавярховай забудовы (5– павярховыя будынкі) размяшчалася 34% усіх гнездаў. На ўчасткі з адміністрацыйнымі і прамысловымі будынкамі прыходзіцца ўсяго 2% гнездаў. Сярод індывідуальнай забудовы як гнездавыя калоніі, так і асобныя гнязда не выяўлены. Аналіз прасторавай структуры гарадской забудовы сведчыць, што асноўным фактарам, якія ўплываюць на выбар гнездавых тэрыторый дадзеным выглядам, з'яўляецца наяўнасць параўнальна буйных і пастаянных вадаёмаў, дзе гарадская ластаўка здабывае сабе корм (больш за 65% усіх гнездаў размяшчалася на адлегласці 50–200 метраў ад вадаёма).

Аналіз экспазіцыі гнездаў дадзенага выгляду паказаў, што 63,6% усіх гнездаў размяшчалася з усходняга боку будынкаў і 36,4% – з заходняй. У той жа час з паўночнай і паўднёвай бакоў будынкаў гнездавых калоній не выяўлена. Большая колькасць гнездаў размяшчаліся на вышыні 18 м, гэта ў сярэднім 5– 6 паверхаў. Фэналогія прылёт гарадская ластаўка звязаная з ходам вясны і тэмпературай паветра. Ва ўмовах Беларусі прылёт гэтага віду прыпадае на 22–27 красавіка, калі тэмпература паветра прагрэецца да 15–18 градусаў.

ABSTRACT

Diploma work with. 45 p., Fig. 20, Tab. 4, 42 literature
NUMBER AND SELECTION OF PLACES FOR THE NEST OF THE URBAN
SWALLOW IN THE CONDITIONS OF MINSK

Object of the study: the urban swallow (*Delichon urbica*) in the city of Minsk.

Purpose: to determine the features of spatial distribution and the selection of places for nesting by the urban swallow in the conditions of the city of Minsk.

Research methods: route method, mapping of nests on sites, observation, analysis of data.

The research was conducted in 2016–2018 on sites with varying degrees of urbanization in the conditions of the city of Minsk. Quantitative counts of birds were conducted at 15 sites, covering the urban development of various types (individual, low–rise, high–rise modern, areas with administrative and industrial buildings). During investigations, about 200 nests of this species were detected and described. It is determined that the urban swallow most often forms colonies of up to 22 pairs (up to a maximum of 22 nests). At the same time, this species is much less likely to nest with single pairs. The maximum number of residential nests, and as a result of nesting pairs, is noted among the quarters with multi–storey modern buildings (64% of all nests). Among the low-rise buildings (5–storey buildings) were located 34% of all nests. The plots with administrative and industrial buildings account for only 2% of the nests. Among the individual development of both nesting colonies and individual nests was not revealed. An analysis of the spatial structure of urban development shows that the main factor affecting the choice of nesting areas of this type is the presence of relatively large and permanent water bodies, where the urban swallow produces its own food (more than 65% of all nests were located at a distance of 50–200 meters from the reservoir).

An analysis of the exposure of the nests of this species showed that 63.6% of all nests were located on the eastern side of buildings and 36.4% from the west. At the same time, no nesting colonies were found on the northern and southern sides of the buildings. More nests were located at an altitude of 18 m, this is an average of 56 floors. The phenology of the arrival of the city swallow is connected with the course of spring and the air temperature. In Belarus, the arrival of this species falls on 22–27 April, when the temperature of the air warms to 15–18 degrees.